O‘zMU XABARLARI
ВЕСТНИК НУУз
ACTA NUUz

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2026

15

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U.– t.f.d., professor.

Bosh muharrir o‘rinbosari:

ERGASHOV Y.S.– f-m.f.d., professor.

Tahrir hay’ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik (O‘zbekiston)
Suleymanov R.X. – t.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Musayev N.U. – t.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Urakov D.J. – t.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Xolikulov A.B. – t.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Zuyev A.S. – t.f.d., prof.(Rossiya)
Jesus Gil Fuensanta. – t.f.d., prof. (Ispaniya)
K.Yildirim. – t.f.d., prof. (Turkiya)
Muxamedova D.G. – psix.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Safayev N.S. – psix.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Rasulov A.I. – psix.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Tashimova F.S. – psix.f.d., prof.(Qozog‘iston)
Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Nishanova O.Dj. – f.f.d., prof. (O‘zbekiston)
To‘xtayev X.P. – f.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Sobirova U.F. – sots.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Xudaykulov H.J. – ped.fan.d., prof. (O‘zbekiston)
Miroslav Ballay – PhD, prof.(Slovakiya)
Shirinova R.X. – fil.f.d., professor. (O‘zbekiston)
Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Sadullayeva N.A. – fil.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Markov A.V. – fil.f.d., prof. (Rossiya)
Boltaboyev H. – fil.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Abdurahmonova N.Z. – fil.f.d., prof. (O‘zbekiston)
Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., dots. (O‘zbekiston)

Mas’ul kotib: PARDAYEV Z.A.

TOSHKENT – 2026

MUNDARIJA

Tarix

Djumanov S. Yangi O‘zbekistonda sog‘liqni saqlash tizimi huquqiy asoslarining takomillashtirilishi 4
Jalilov I. Qashqadaryo viloyati mahallalarining umumiylik va o‘ziga xosliklari 7
Ikromov N. The symbolic significance of the horse in the religious beliefs of Central Asian peoples..... 10
Kalonov D. O‘zbekistonda tabiiy gazning mamlakat ichki ehtiyojlari uchun foydalanilishi 13
Qudratov D. O‘zbekistonning arab davlatlari bilan vizaviy siyosati va turistik aloqalarining rivojlanishi(IHTga a’zo davlatlar misolida).. 16
Ramazanov U. Toshkent davlat chet tillari pedagogika institutining o‘quv-moddiy va ijtimoiy-maishiy bazasi: shakllanish va rivojlanish dinamikasi (1948–1958)..... 19
Raxmatov A. Markaziy Osiyo mamlakatlarida savdo va iqtisodiy aloqalar dinamikasi..... 23
Ro‘zmetov Sh. “Ipak yo‘li” turizm konsepsiyasi doirasidagi sarguzasht turizmi elementlari 26
Sayfuddinova Sh. O‘zbekistonda xususiy oliy ta’limning institutsional shakllanishi va sifat nazoratiga o‘tishi (2017–2025-yillar) 29
Toshpo‘latov B. 1939-1945-yillarda O‘zbekistonda tibbiyot fani: manbashunosligi va tarixiy taraqqiyoti 32
Fayziyev A. The historical typology and sociocultural role of Central Asian horses..... 35
Xolmirzayeva O. Sovet davri maktabgacha ta’lim tizimining xorijiy tadqiqotlarda o‘rganilishi 38
Xo‘jayarova E. Sovet davri O‘zbekiston sud-huquq tizimi tarixida X.S. Sulaymonovaning o‘rni (1935–1965)..... 41
Hamrayev O. Xiva xonligida ayrim saroy unvonlarining tartiblari..... 44

Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik

Abduvaliyev F. Ta‘limning globallashuv davrida milliy qadriyatlarga transformatsiyasi..... 47
Abdujabarova K. Bo‘lajak jurnalistlarning kommunikativ kompetensiyasini o‘qish va tinglab tushunish asosida rivojlantirish 50
Айрапетьянц Л. Проблематика эффективного выявления талантов и дальнейшей спортивной ориентации в художественной гимнастике..... 53
Akbarqulova Z. Ramz tushunchasining sharq va g‘arb falsafiy tafakkurida talqini 57
Amangeldiyeva S. Imkoniyati cheklangan bolalarga ega oilalarga ijtimoiy-psixologik ko‘mak berish va reabilitatsiya mexanizmlari ... 60
Aminova G. Gender tenglik: ijtimoiy-falsafiy mohiyati va uni ta’lim tizimida ta’minlashning pedagogik jihatlari..... 63
Asadullayeva N. Talabalarning mustaqil ta’lim faoliyatida metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 66
Axmedova D.S. Ijtimoiy befarqlik fenomeni: zamonaviy jamiyatda uning sabablari va ijtimoiy oqibatlari 68
Baratova D. Mehnat migratsiyasi sababli vaqtincha noto‘liq bo‘lgan oilalarda er-xotin munosabatlari va farzand tarbiyasining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 70
Begmatova D Umumiy fizikani o‘qitishda mustaqil ishlarni tashkil etish metodikasi 73
Boymirzayeva M. “Chet tili o‘qituvchisining kasbiy kompetentligi” tushunchasining mohiyati va mazmuni 76
Boqiyev T. Raqamli nazorat sharoitida shaxsiy ma’lumotlar daxlsizligi va inson erkinligini ta’minlash muammolari..... 79
Boltaboyev I. Integrativ yondashuv asosida Yangi O‘zbekistonda ijtimoiy adolatni ta’minlashning falsafiy konsepsiyasi: distributiv, protsessual va e’tirofga asoslangan adolat mezonlarining tizimli uyg‘unligi 82
Burnes L. Yuqori natijalarga erişuvçi sportçilarni tayyorlaşda talabalar sporti omil sifatida 85
Voxidov R. Akademik litseylarda “Innolab” asosida real va virtual eksperimentlarni uyg‘unlastirish metodikasi 88
Gayratova D. The importance of TPACK and STEM models in developing english writing and speaking skills for students of non-philological specialties..... 91
Dadaboyev U. Milliy o‘zlik va axborotlashgan jamiyatning nazariy-metodologik asoslari 94
Jomardova D. Prompt-injiniring texnologiyalari asosida talabalarning mustaqil o‘quv-bilish faoliyatini faollashtirish metodikasi 97
Jonibekova M. Pedagogical and linguodidactic foundations for fostering reflective practice among prospective english language teachers 100
Jumaniyozova N. Raqamli ta’lim muhitida milliy tarbiya g‘oyalarini targ‘ib etishning mafkuraviy imkoniyatlari va tahdidlari..... 103
Ziyayeva X., Mamadiyorova O. Xavf guruhidagi oilalarning ijtimoiy-demografik qiyofasi (xalqaro tajriba misolida)..... 106
Ibotova D. Talabalarning tashkilotchilik kompetensiyasini shakllantirishda ma’naviy-ma’rifiy tadbirlarning nazariy-metodologik asoslari 109
Izzatov D. Kambag‘allikni qisqartirish va inson kapitalini rivojlantirishda ijtimoiy siyosatning yangi ustuvorliklari 112
Iminjanov M., Maxsudov B., Qodirov M. Geografik axborot tizimi “panorama” dasturi orqali maxsus xaritalarda o‘lchash ishlari... 115
Islomova Y. Janubiy Koreya tashqi siyosatida kiberdiplomatiyadan sun’iy intellekt diplomatiyasigacha 118
Ishonqulova N., Nasimov S. O‘zbek oilasidagi destruktiv nizolar namoyon bo‘lishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini amaliy imkoniyatlari..... 121
Кенжаева Д. Вклад восточных философов в развитие мировой культуры 124
Kurbanbayeva M. Davlat boshqaruvida siyosiy tafakkurni rivojlantirishda sharq mutafakkirlari ta’limotlarining nazariy tahlili..... 127
Qobulov B. Raqamli makonda davlat suvereniteti transformatsiyasining ontologik va gnoseologik asoslari 129
Qosimov F. Antropotsentrik taraqqiyot konsepsiyasida inson kapitalini rivojlantirishning shaxs erkinligi, real imkoniyatlari va qadr-qimmati bilan bog‘liq normativ asoslari..... 132
Qurbonov A. Rossiya-Ukraina urushi sharoitida Markaziy Osiyo davlatlarining geosiyosiy moslashuvi va geoiqtisodiy barqarorligi.. 135
Madrahimov A. O‘quvchilar o‘rtasida zo‘ravonlik va bullingning shakllanishiga ta’sir etuvchi ijtimoiy omillar: oila muhiti, maktab madaniyati va mahalla munosabatlarining sotsiologik tahlili..... 138
Mamadaliyev A. Recreating literary detail and psychological representation in english-uzbek translation..... 141
Матназарова Б., Хушвакова Е. Профессиональная резильентность преподавателя в условиях интернационализации высшего образования 144
Mirzaxmedov A., G‘ulomov A. Milliy xavfsizlikning ijtimoiy omillari 147
Aliyev N. Mamlakatimizda ilmiy-texnik taraqqiyotning istiqbollari: strategik yo‘nalishlar va kutilayotgan natijalar..... 150
Намазова Ш. Важность использования символов третьего Ренессанса в образовательном процессе..... 153
Oblomuradova X. Yoshlarning raqamli madaniyatini yuksaltirish – inson kapitali rivojining muhim omili 156
Omonov M. O‘zbek tilini xorijiy til sifatida o’qitish pedagogik muammo sifatida..... 159
Omonova M. Lug‘atlar bilan ishlashda guided lexical discovery modelining pedagogik imkoniyatlari 162
Rasulov Z. Bo‘lajak sport psixologlarining kasbiy kompetentligi mazmuni tarkibi va rivojlanish determinantlari 165
Raximov G. Intellektualizm fenomenining shakllanishi va falsafiy taraqqiyot genezisi 168
Raximova Sh. Markaziy Osiyo kutubxonalarining tarixiy rivoji va institutsional modellari..... 171
Raxmatova M., Shuxratov Sh. Global ekologik muammolarning yuzaga kelishining asosiy sabablari 174
Rahmatova N. Yevropa ittifoqining jahon iqtisodiyotidagi o‘rni..... 177
Rizayeva L. Ta’lim siyosatida loyihalarni ishlab chiqish usullari 181

Saydazimova D. Assistiv texnologiyalar va inklyuziv yozuv ta’limi: bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini tayyorlashning didaktik asoslari 184
Saydullayev U. Mahkumlarni ozodlikka tayyorlash va ijtimoiy reintegratsiya qilishning falsafiy-huquqiy asoslari 187
Sayfuddinova Sh. Xotin-qizlarning ijtimoiy mavqeyi va ularga nisbatan qarashlar evolyutsiyasi: an’anaviy jamiyatdan zamonaviy jamiyatga..... 190
Saparov B. Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda umumiy o‘rta ta’lim, o‘rta maxsus va professional ta’lim muassasalarining o‘rni 193
Saxibov A. SMART texnologiyalari asosida chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlikni takomillashtirishning pedagogik modeli 196
Sa’dullayev A. Sportçilarda muvaffaqiyatsizlikdan keyingi psixologik tiklanişning individual determinantlari 199
Sobirov X. Barqaror rivojlanish konsepsiyasining genezisi: tarixiy-falsafiy evolyutsiya va zamonaviy mazmuni 202
Sodikova G. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga ko‘p ma’noli so‘zlarni o‘rgatishning psixofiziologik va psixolingvistik xususiyatlari... 204
Soliyeva M. Yoshlarning ijtimoiy-madaniy immunitetini mustahkamlashda san’at, ta’lim va raqamli kommunikatsiyaning o‘zaro aloqasi 207
Sultanova D. Nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilida kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishning samarali strategiyalari 210
Temirova O. Bolalar kasalliklari propedevtikasini o‘qitishda raqamli platforma asosida talabaning individual o‘quv trayektoriyasini shakllantirish..... 213
Tilabova G. Til ta’limida mnemotexnik usullardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari va pedagogik shart-sharoitlari 216
Tojibayev I. Bo‘lajak shifokorlarning shoshilinch reanimatsion holatlarda klinik qaror qabul qilish kompetensiyasini adaptiv AI-simulyatsion texnologiyalar vositasida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish..... 219
Tojiyev A. Pedagogical effectiveness and cognitive outcomes of adaptive learning technologies: opportunities and limitations 222
Tosheva M. Raqamli muhitda yoshlar stressining ijtimoiy-psixologik determinantlari..... 225
Umarov K. Milliy san’at, madaniy identiklik va suverenitet: globallashuv sharoitidagi ijtimoiy-falsafiy munosabatlar 228
Usmonov S. Kiber makonda din: missionerlik va prozelitizmning ijtimoiy-siyosiy xavfi..... 231
Fayziyeva O. Oliy ta’lim muassasalari talabalari uçun rekreatsion jismoniy tarbiya maşğulotlarini taşkil etiş..... 234
Xajiyeva M., Sultonboyev E. Yoshlarning davlat boshqaruvida samarali ishtirokini kengaytirishning konstitutsiyaviy-huquqiy mexanizmlari..... 237
Xalikova L. Talabalarning jismoniy tarbiya darsida kuç tayyorgarligini oşiriş texnikasini qöllaş metodikasi 240
Xidirova G. Sun’iy intellektga asoslangan adaptiv ta’lim texnologiyalari vositasida oliy ta’lim talabalarining xorijiy til kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi..... 243
Xudoyqulova D. Talabalarning o‘quv-bilish kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik va ilmiy-nazariy asoslari..... 246
Sharipova F. Oliy ta’lim jarayonida loyihaviy-ta’lim texnologiyasini joriy etish orqali biologiya o‘qituvchisining innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish 249
Shahriyorov I. Pedagoglarning axborot xavfsizligi kompetensiyasini baholash indikatorlari 252
Шодиева Р. Интеграция аксиологического и акмеологического подходов в развитии навыков иноязычного говорения учащихся 10-11 классов с использованием технологий искусственного интеллекта..... 255
Ergasheva Sh. Matematik simulyatsiya orqali bir xil raqamli sonlar qonuniyatlarini o‘rganish metodikasi..... 258
Eryigitova L. Germaniyada boshqaruv tizimida yolg‘iz keksalar bilan ishlashning sotsiogerontologik yondashuvi 263
Ermatova G. Tibbiyot sohasida ijtimoiy ish xodimi faoliyatining amaliy holati va ijtimoiy ehtiyojlarni empirik tadqiq etish..... 266
Esanov F. Jadidlar ma’naviy merosining Yangi O‘zbekiston barqarorligini ta’minlashdagi o‘rni 269

Filologiya

Avezova D. Ziyorat turizmi leksikasining semantik tasnifi va lingvomadaniy xususiyatlari 272
Azimboyeva G. Aziz qayumov tadqiqotlarida navoiy ijodining adabiy-estetik talqini 276
Amanova Y. Urush nasrida badiiy psixologizm: qahramon ruhiyati, xotira va ekzistensial inqiroz poetikasi 279
Atajanov X. Hududiy jurnalistlarni qayta tayyorlash masalalari..... 281
Baxtiyarova F. O‘zbek astronomiya terminologiyasining elektron lug‘at-ilovasini yaratishda foydalanuvchi interfeysi (ui/ux) va funksional modullar 284
Bahronov N. So‘zlarni yakka holda va kollokatsiyalar orqali o‘rganish: yuqori sinf o‘quvchilarining yozma va og‘zaki nutqiga ta’sirining qiyosiy tahlili 287
Bekmetova D. Badiiy asar tarjimasida obrazlilik va uning estetik qiymati 290
Davlatova A. Ingliz va o‘zbek bolalari nutqida milliy-madaniy stereotiplarning aks etishi 293
Jumaniyozova N. Forensic linguistics as a modern field of linguistic research 296
Зинин Е. Семантическая вариантность суффикса -инк-(а)..... 299
Ибрагимова Н. Полифония феминных дискурсов в современной женской прозе Центральной Азии (на материале творчества З. Куролбой кизи «Право на триумф» И С. Досжан «Когда женщина – заложница»)..... 302
Ibraximova D. Jahon tilshunosligida frazeologik birliklar (iboralar)ning o‘rganilishi: tarixiy shakllanish, nazariy yondoshuvlar va zamonaviy yo‘nalishlar..... 305
Imamova X. Turk va o‘zbek tilida salomlashish turlari (lingvomadaniy va lingvopragmatik jihatdan qiyosiy tahlil) 308
Karimova Z. Turk va o‘zbek tillarida milliy koloritni ifodalovchi leksik birliklarning qiyosiy tahlili..... 311
Madiyorova V. Tarjima va gender munosabatlarning o‘ziga xos xususiyatlari 315
Maxkamova D. Aniq fanlar terminologik tizimlarida modernizatsiyalashuvning voqelanishi..... 318
Mahmudov A. G‘arbiy yevropa ma’rifatparvarlik adabiyotida sharqona motivlar: fransuz va nemis adabiyoti misolida 321
Murodova M. Cultural matrix in language: how metaphors reflect english and uzbek mindsets..... 324
Ostonov U. Polysemy and metaphorical expressions of agritourism terms in english and uzbek languages 327
Oxbutayeva D. Ikrom Otamurod she’riyatida ranglar talqini..... 330
Rovshanova M. Shaxs ismlarining semantik motivatsiyasi milliy dunyoqarash in’ikosi sifatida(o‘zbek va ingliz tillari materiali asosida) 333
Rahmatova F. O‘zbek va turk tillari somatik leksikasini korpus tadqiqotiga saralash va ko‘p sathli lingvistik annotatsiyalash mezonlari 336
Рузиева З. Видовая дифференциация глаголов в русской паремиологии 339
Sayitqulov I. “Xoldorxon” dostonida jang epizodlarining syujet-kompozitsion poetikasi 342
Siddiqova M. Ingliz va o‘zbek tillarida paralingvistik vositalarning lingvistik xususiyatlari..... 345
Tojiboyev M. Furqat tumani etnotoponimlarining izohli tahlili 348
Turakulova G. Alixonto‘ra Sog‘uniy she’riyatida mumtoz adabiy an’analar va individual uslub..... 351
Tursunboyeva S. Telegram-kanallarga si verifikatsiya vositalarini qo‘llash metodikasi..... 354
Shamsiddinova Z. Hozirgi xitoy tilida fe’lning morfologik xususiyatlari va zamon kategoriyasi haqidagi nazariy qarashlar..... 357